

VERDSARV

Vestnorsk fjordlandskap

vår fjordarv vår framtid...

*Forvaltningsplanar med stor geografisk utstrekning
– Sekretariat v/Katrin Blomvik, 3. mars 2011, Lofoten*

Vestnorsk fjordlandskap

- 14. juli 2005: Ein dag med historisk sus
- 29. komitémøtet i UNESCO, Durban Sør-Afrika
- Vestnorsk Fjordlandskap – Geirangerfjorden og Nærøyfjorden med omland blir skrive inn på Verdsarvlista
- Fjordområda er dermed Noregs 1. naturarv på den prestisjetunge World Heritage List

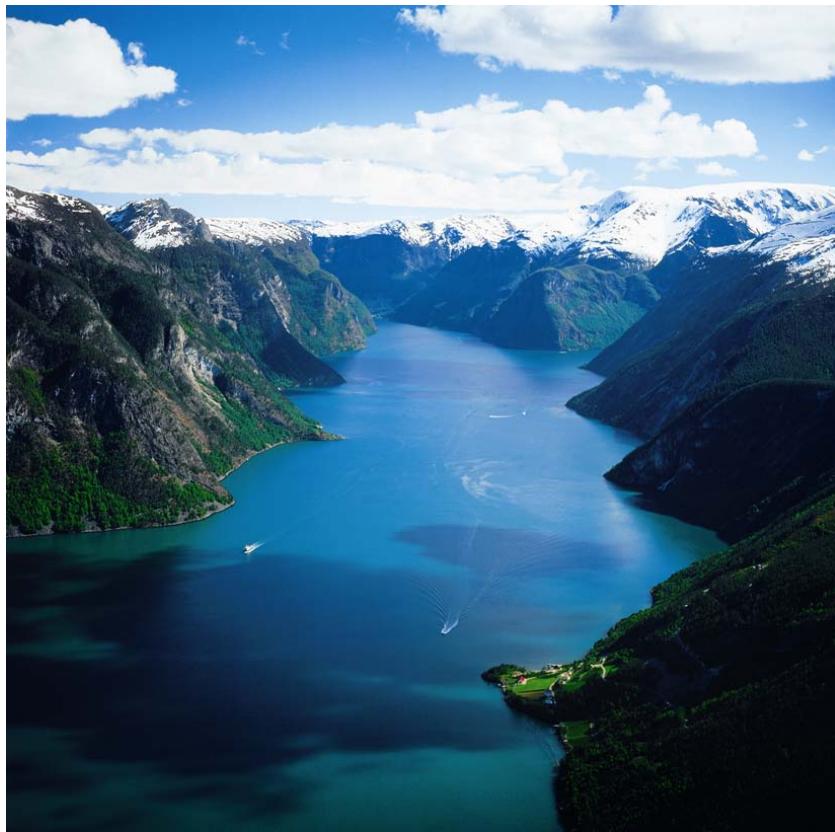
UNESCO sitt vedtak 14.07.2005 (utdrag)

VERDSARV
Vestnorsk fjordlandskap

På grunnlag av naturkriteria (i) og (iii) skriv Verdsarvkomiteen **Vestnorsk fjordlandskap – Geirangerfjorden og Nærøyfjorden i Noreg, inn på Verdsarvlista:**

Kriterie (i): Vestnorsk fjordlandskap er klassiske, framifrå velutvikla fjordar, og vert rekna for å vere typelokalitet for fjordlandskapa i verda.... Området syner alle element av landformer knytt til dei indre delane av to av dei lengste og djupaste fjordane i verda.

Kriterie (III): Nærøyfjord- og Geirangerfjordområda vert rekna mellom dei framifrå vakraste fjordlandskapa på kloden..... Eit utsal fossar kastar seg utfor dei stupbratte fjellveggane, medan talrike frie elvar renn frå takkete fjell, brear og bresjøar, gjennom lauv- og barskog, og ned til fjorden. ..... Restar av eldre, no for det meste nedlagde gardsbruk og stølar, tilfører det dramatiske naturlandskapet ein kulturell dimensjon som utfyller og aukar den samla verdien av området.

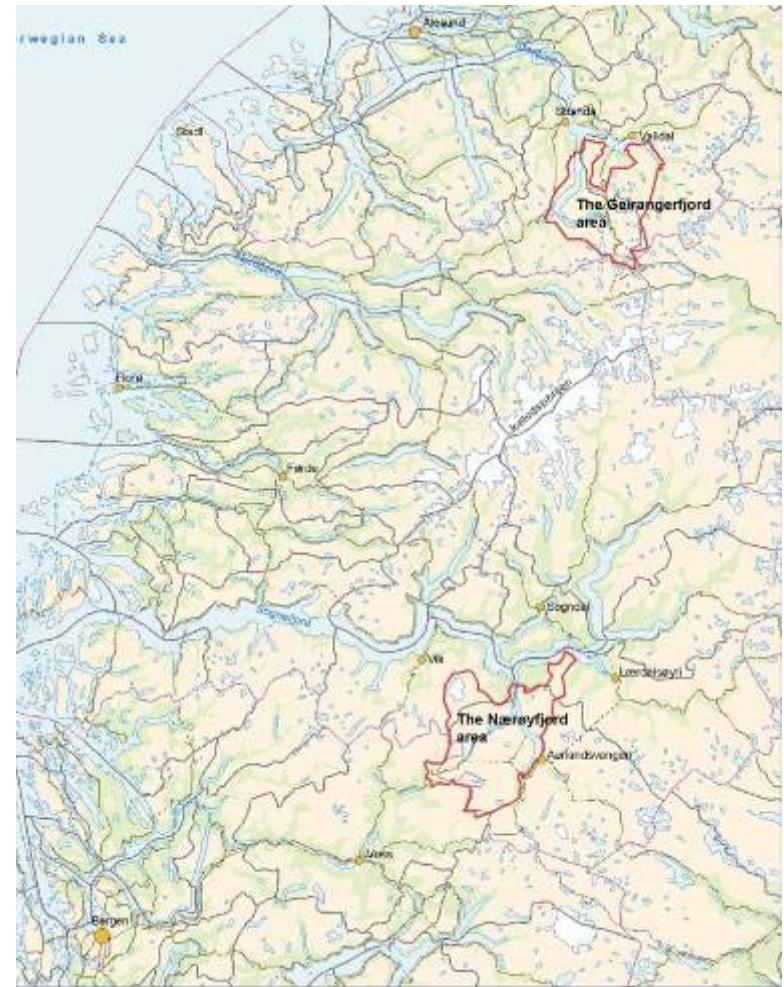

To delområde eit verdsarvområde

VERDSARV
Vestnorsk fjordlandskap

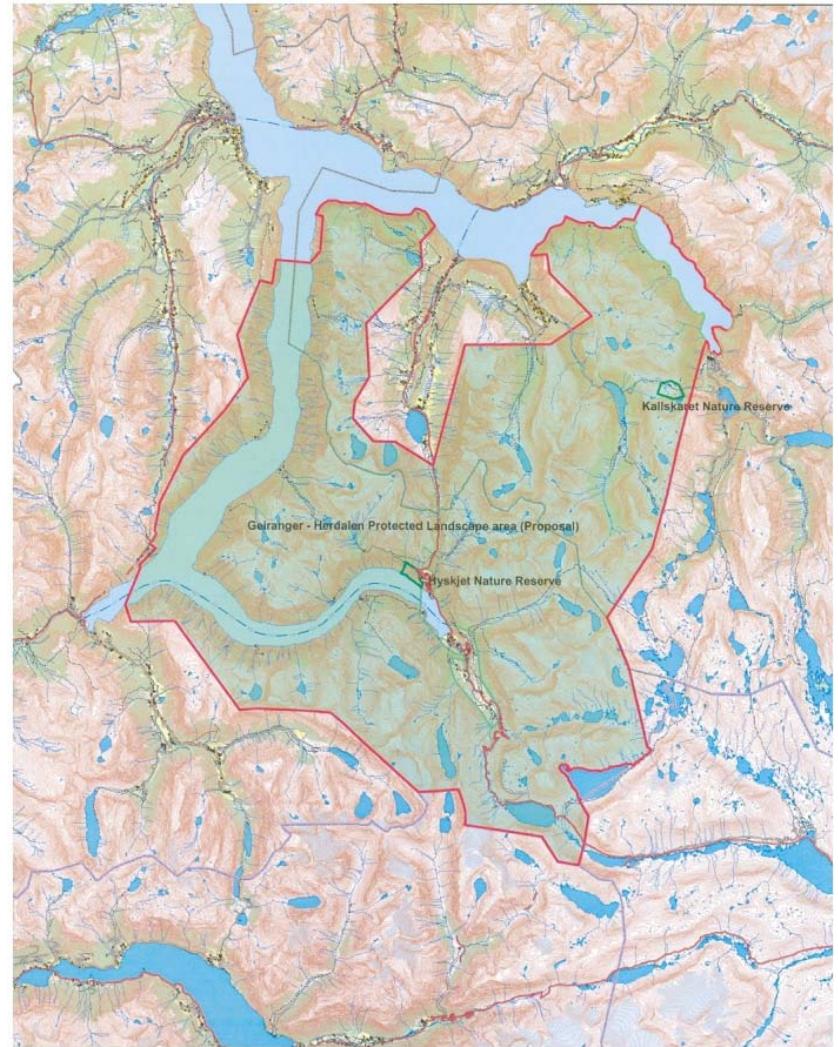
- Ein UNESCO site
- To geografiske skilde område
- Område dekkjer:
  - Del nord: 2 kommune, 1 Fylkeskommune
  - Del sør: 4 kommune, 2 Fylkeskommune
- Verdsarvkommunane (6 stk): Norddal, Stranda, Aurland, Lærdal, Vik og Voss
- Areal, omlag 1200 km²
- Store delar av verdsarvområdet er verna etter naturvernlova

Geirangerfjordområdet

- Deler av Stranda og Norddal Kommune, M&R Fylke
- Geiranger-Herdalen landskapsvernombområde, 498 km²
- Kallskaret Naturreservat, ca 900 dekar
- Hyskjet naturreservat, ca 525 dekar
- Kommunedelplanområde:
  - Geiranger
  - Indre del av Tafjorden (sjøareal)

VERDSARV
Vestnorsk fjordlandskap

Nærøyfjordområdet

- Deler av Aurland, Lærdal og Vik kommune i Sogn og Fjordane, samt deler av Voss kommune i Hordaland
- Nærøyfjorden landskapsvernombådet, ca 576 km²
- Grånosmyrane naturreservat, ca 3 km
- Nordheimsdalen naturreservat, ca 22 km
- Bleia naturreservat, ca 22 km
- Bleia – Storebotnen landskapsvernombåde, ca 66 km
- Bleiklindi naturminne
- Busette område i Undredal, Gudvangen, Nærøydalen, Stalheim og Breisnes

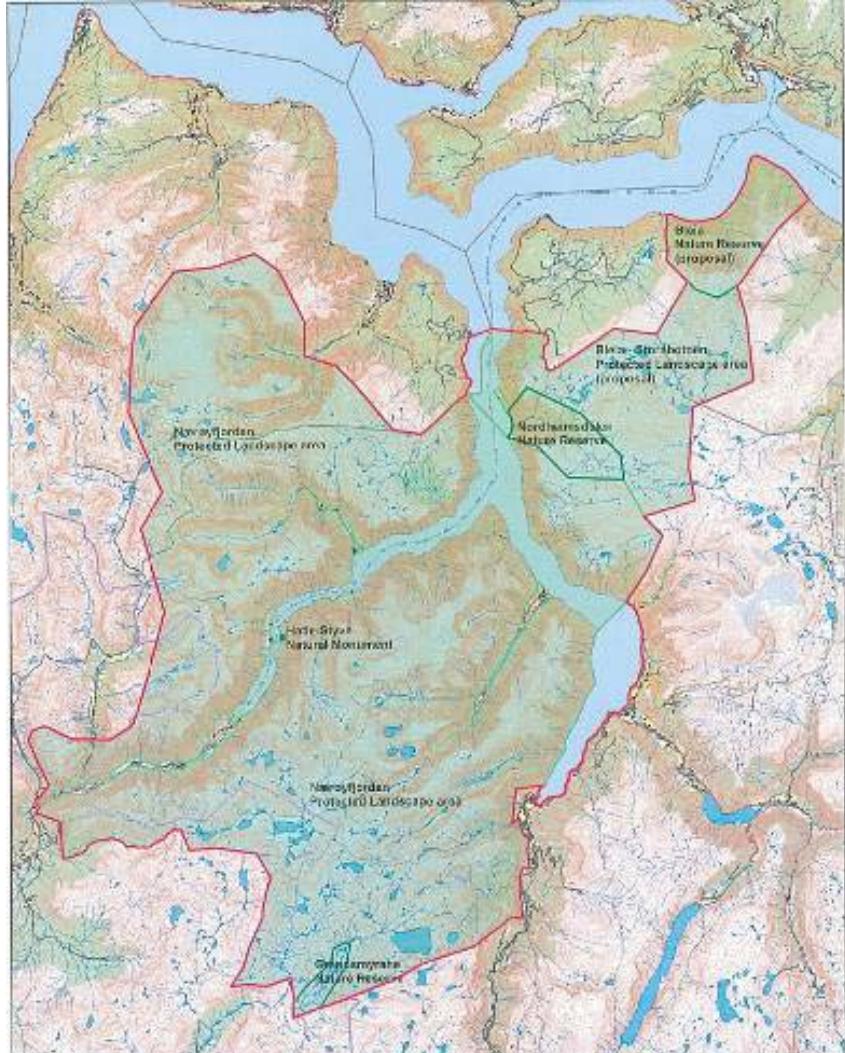

VERDSARV
Vestnorsk fjordlandskap

Vestnorsk fjordlandskap

VERDSARV
Vestnorsk fjordlandskap

VERDSARV

Vestnorsk fjordlandskap

Hovudrolla: Geologien

Til grunn for forvaltninga ligg

- Naturvernlova / verneforskriftene
- Kommuneplanar
- Forvaltningsplan – delområde Nærøyfjorden og delområde Geirangerfjorden

Forvaltningsplanen er sendt til alle grunneigarar og instansar på lokalt, regionalt og sentralt nivå

Planane er samkøyrd i utsjånad, generell omtale av verdsarvstatus og disposisjon

Verdsarvområde
Vestnorsk fjordlandskap
Nærøyfjorden og Geirangerfjorden

Forvaltningsplan

VESTNORSK FJORDLANDSKAP
DELOMRÅDE NÆRØYFJORDEN

Nærøyfjorden landskapsvernombra

Bleia - Storebotnen landskapsvernombra

Bleia naturreservat

Nordheimsdalen naturreservat

Grånosmyrane naturreservat

Busette område i Aurland og Voss

FYLKESMANNEN
I SGN OG FJORDANE

Rapport nr. 1 – 2008
ISBN 978-82-91031-92-7
ISSN 0803-1886

VERDSARV

Vestnorsk fjordlandskap

Forvaltningsplan (godkjend 2008)

- Same grunnlag og same mal i Geirangerfjorden og Nærøyfjorden
- Avklarer tilhøvet mellom bruk og vern
- Forvaltningsplan endrar ikkje kven som har mynde etter ulike lovverk
- Legg opp til å ta vare på det mest verdfulle kulturlandskapet
- Men utan vilje frå grunneigarane , er dette ikkje mogleg
- Forvaltningsplan må – der det er naudsynt - følgjast opp med skjøtselsplan

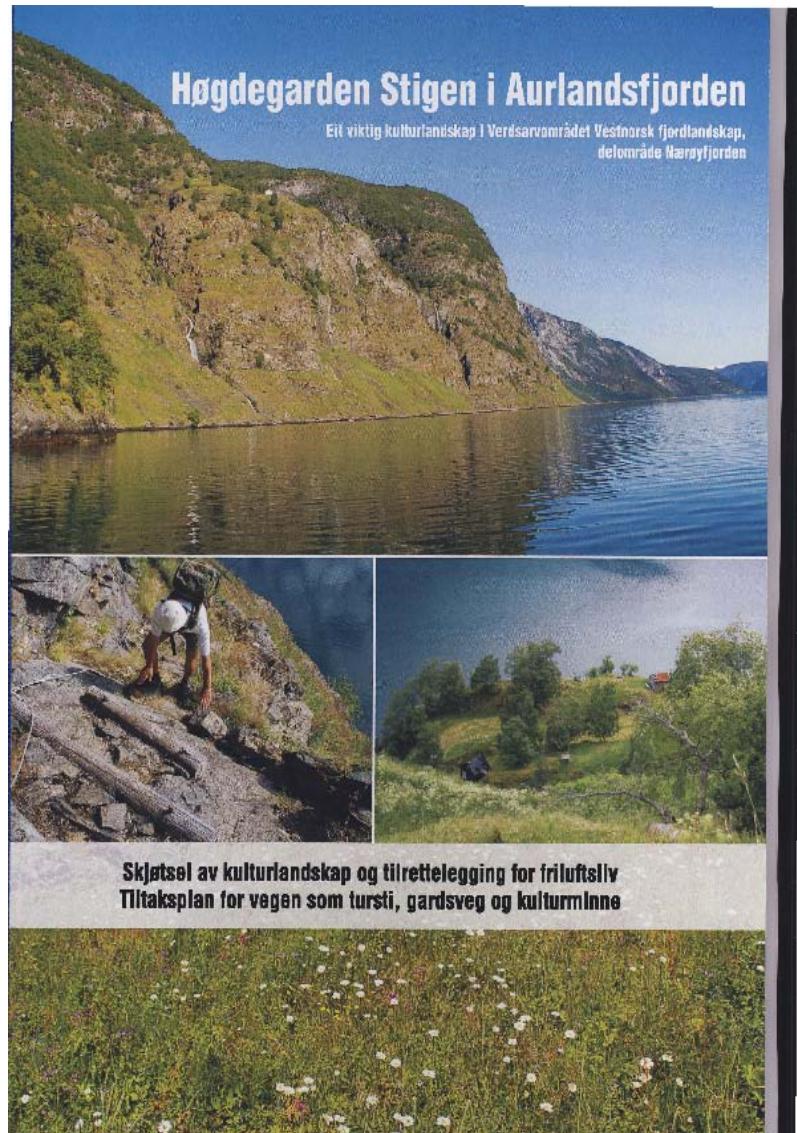
- Innleiing
- Skildring av planområdet
- Prinsipp for forvaltninga
- Retningslinjer for forvaltning (naturverdiar, villmark, kulturminne og kulturmiljø, jordbruk, skog, friluftsliv, reiseliv, transport og motorferdsel, forsvaret, vasskraft, media, forsking og undervisning, informasjon, forsøpling og ureining)
- Tiltråding arealbruk i busettingsområde
- Oppfølging forvaltningsmål og tiltak

Skjøtselsplanar

- Skjøtselsplanar for å ta vare på kulturlandskapet.
- Forvaltningsplanar og skjøtselsplanar ligg til grunn for få midlar til tiltak

Høgdegarden Stigen i Aurlandsfjorden

Eit viktig kulturlandskap i Verdsarvområdet Vestnorsk fjordlandskap, delområde Nærøyfjorden

Skjøtsel av kulturlandskap og tilrettelegging for friluftsliv
Tiltaksplan for vegen som tursti, gardsveg og kulturminne

Kva inneber det at dei geologiske kriteria, med tilvising til kulturlandskap, er grunnlaget for verdsarvstatus?

- Tiltak som grip inn i geologien og dei geologiske prosessane i landskapet, er i konflikt med verdsarvstatus.
- Å ivareta kulturlandskapet med landbruket vil truleg stå sterkare med verdsarvstatus
- Styrking av reiseliv, gjerne med vekt på lokale ressursar (t.d. mat). Nye moglegheiter
- Byggje opp reiselivstibod og infrastruktur som gjer at folk blir lenger i området: Tilrettelegging for fotturar, tilbod på fjorden, attraksjonar, formidling av natur- og kulturhistorie, nasjonale turistvegar m.m.
- Verdsarvstatus: Bevis på at VF er eit av dei vakraste landskapa i verda, og eit gigantisk naturlaboratorium.

Er verdsarv vern?

- Verdsarv inneber ingen nye lover og reglar – det er Noreg sine lover og reglar som gjeld: PBL, naturvernlov med verneforskrifter, viltlov, ureiningslov m.m.
- Grunnlaget for å få verdsarv er at landet sine lover og forvaltning vert vurdert som gode nok til å ta vare på kvalitetane som ligg til grunn for verdsarvstatusen.

Er verdsarv viktig?

- Turistmagnet
- Vestnorske fjordar er verdas fremste reisemål (National Geographic Traveler, fleire toppkåringar)
- Verdsarvstatus er manifistering av National Geographic sine kåringar
- Verdsarv er verdsnyhende!
- Status: Opningshøgtid 10. og 12. juni 2006 (v/ Kongehuset)
- Verdsarv – har gjeve fornya mogelegheiter!

Kva kjenneteiknar vettug bruk og forvaltning av verdsarvområdet?

- Berekraftig bruk som ikkje øydelegg/ferringar natur- og kulturverdiane på kort og lang sikt
- Gi folk naturopplevingar = glad i natur; tur, natur, kultur, info
- Styrke lokal økonomi: Grunneigarar og kommunar
  - ny næringsutvikling (eks; pilot verdiskapingsprogram natur- og kulturarven)
  - tiltakspakke landbruk
- Forvaltningsplan!
- Ver stolte, og bruk verdsarvstatusen for alt det er verdt!

Organiseringa av vår verdsarv

- Verdsarvrådet for Vestnorsk Fjordlandskap
  - 6 kommunar (ordf.)
  - 3 fylkeskommunar (fylkesordf.)
  - 3 fylkesmenn
  - DN, RA, MD rådgjevande
- Sekretariata og oppfølginga ligg i to lokale ideelle stiftingar:
  - Geirangerfjorden Verdsarv
  - Nærøyfjorden Verdsarvpark

Dagleg leiar
Erling Oppheim

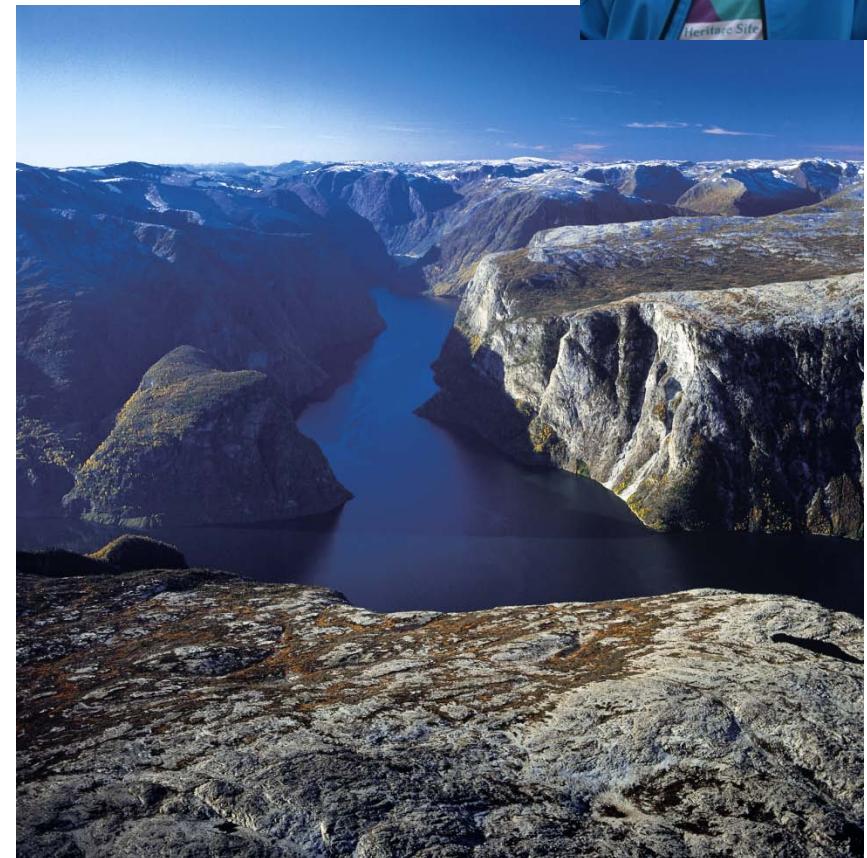
Rådhuset, 5745 Aurland
+47 95 17 25 95
+47 57 63 29 09

erling@naroyfjorden.no
www.naroyfjorden.no

Nærøyfjorden Verdsarvpark

Satsingar 2011:

- Styrking av primærnæringane
- Natur- og kulturbasert næringsutvikling
- Stadformidling, vertskap, læring
- Skjørsel og tilrettelegging
- Felles identitet og merkevare

VERDSARV
Geirangerfjorden

Geirangerfjorden Verdsarv

- KOMPETANSE – oppbygging av eit kompetancesenter innan verdsarvproblematikk
- UTVIKLING gjennom bevaring av unik verdsarvnatur og kultur
- FORMIDLING gjennom forståing, opplæring og kunnskapsbygging

VERDSARV
Geirangerfjorden

Frå 16.04.2010

- Stiftinga Geirangerfjorden Verdsarv drivar av Norsk Fjordsenter i Geiranger
- Norsk Fjordsenter vert driven heilårleg og vil tilby kurs, konferansar, arrangement og aktivitetar HEILE ÅRET!

VERDSARV
Geirangerfjorden

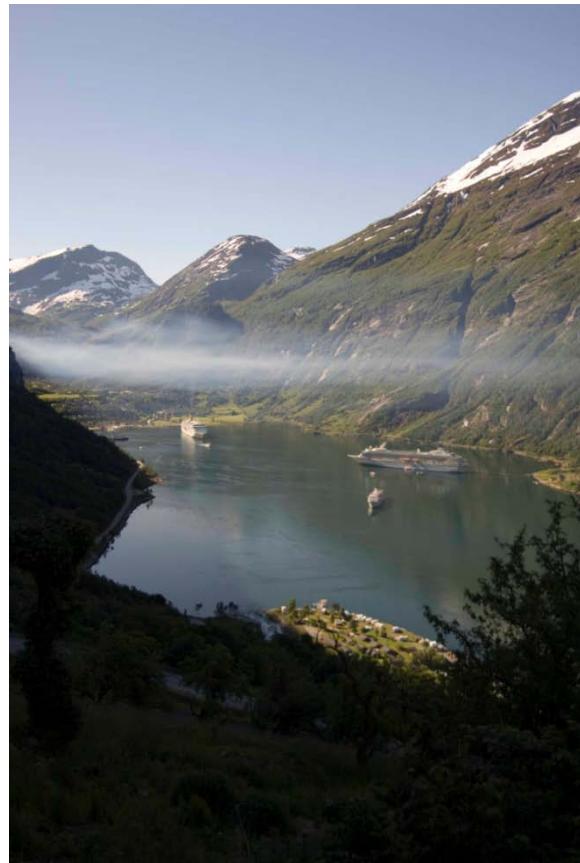

Utfordringar / verdival

Mogelege utfordringar:

- Ope kulturlandskap
  - Miljø
  - Vasskraftutbygging
  - Tekniske inngrep
  - Samferdsel / infrastruktur
  - Trafikkhandtering / styring
  - Busetting / livskraftige bygdesamfunn
-
- Verdival
  - Fornya moglegheiter

Ønskebrønnen for framtida...

SAMARBEID

- bli BEST på samarbeid med ALLE
- HEILÅRLEG produktutvikling
- bygging av ARBEIDSPLASSAR
- løyse både GAMLE og NYE utfordringar

IMAGEBYGGING

- Positivitet
- Humor
- Galskap
- Bygdehjerte

FRAMTIDSRETTA, MILJØVENNLEG OG BEREKRAFTIG REISELIVS- OG LANDBRUKSNÆRING

- Miljøprosjekt
- Miljøfyrtårnsertifisering e.l.

LIVSKRAFTIGE OG "SPENSTIGE "BYGDESAMFUNN

- Sterkt engasjement hjå unge og voksne
- Ivaretaking og styrking av vår natur- og kulturarv
- Framheve og marknadsføre våre fortrinn
- Framtidsretta og innovative bygder..??

VERDSARV
Vestnorsk fjordlandskap

Min henniz sendre du bliev,
cor seniat Câquat. Ugait wis
nullan henim zzrit autore
magnibh eros nîm illîc eugait
afsim dolore dîiscipisi
dolorer aci essat uljot
pratxim augait

